

Kyudo vještina

Izvor: www.scribd.com/doc/2198595/istorija-samuraja

Uredio: Goran Blažević

Streličarstvo je stara vještina. U vrijeme bespoštednih borbi samurajskih klanova u Japanu bilo je od životne važnosti poznavati vještinu koja bi upotrebu oružja unaprijedila gotovo do savršenstva. Jedna od takvih vještina bila je i upotreba luka i strijele.

Gađanje iz luka kao vještina nije nastalo u Japanu. To je stara kineska vještina nastala u najdavnijim vremenima zbog lova, ali i zbog borbi. Ova se vještina u srednjem vijeku počela razvijati širom Japana. Sa svih strana su dolazili majstori, koji su služeći svog gospodara ulazili u bitke gdje je odapeta strijela postala opasno oružje. Minamoto no Tametomo i Nasu no Yaichi, samuraji heroji, došavši sa različitih strana svijeta, imali su jedno zajedničko: bili su legendarni ratnici kyudo vještine. Ustvari, prvi samuraji koji su počeli razvijati vještinu gađanja iz luka poticali su iz sjeverno istočnih dijelova Japana, gdje je nastala vještina kyuba no michi, vještina streličarstva i jahanja. Ovi ponosni ratnici su pored toga vježbali i vještinu kyujutsu, vještinu borbenog, ratnog streličarstva. Cilj im je bio što bolje usavršiti i razviti ovu vještinu. Pored fizičke spremnosti, u osnovi ove vještine stajale su i mentalna i duhovna spremnost za gađanje iz luka. Škole gađanja iz luka nicali su na sve strane. Jedne od najvećih i najutjecajnijih u Japanu bile su Osagawa ryu i Heki ryu. Osnivač prve bio je veliki majstor Osagawara Nagi. Heki ryu je osnovana nešto kasnije, u 17. stoljeću. Bila je to škola takozvanog pješackog streličarstva, znači streličarstva bez jahanja konja, koje je bilo puno pogodnije za borbe. Naime, za vrijeme borbe bilo je dosta samuraja koji su se kao pješaštvo angažirali, te je zbog toga bilo neophodno da budu vrhunski poznavaoци ovakve vrste kyujutsu vještine. Inače, takva vrsta gađanja se tehnički jako razlikuje od one jašući na konju.

Sa uspostavljanjem trajnijeg mira u državi, potreba za učenjem ovog ratnog streličarstva nije više postojala. Gađanje iz luka ostalo se usavršavati u budističkim hramovima.

Ratnička vještina kyuyutsu je, izgubivši svoju ratnu svrhu, prerasla u vještinu nazvanu kyudo. Akcent sada nije bio na ubojitosti ovakvog oružja, nego na duhovnom usavršavanju, postizanju jedinstva tijela, duha i strijele baveći se ovom vještinom. Samodisciplina, upornost i perfekcionizam u tehnici sada je puno više dobio na značenju nego onda kada je odapinjanje strijele imalo svrhu samo pogoditi i usmrtiti cilj.

Kako su pravljene luka i strijele

Dva elementa koja su najviše utjecala na način izrade luka jesu čvrstina materijala (drveta) i njegova elastičnost. Tako je najčešći materijal korišten za izradu luka bio take, vrsta vrlo elastičnog bambusovog drveta. Luk je pravljen asimetričnog oblika: gornji dio bio je tanji, dok je donji dio bio deblji i jači. Zbog toga je postojao specijalan način držanja ovog luka, jer je veći dio snage bilo potrebno koncentrirati na donji dio luka. Veličina luka, opet, zavisila je od svrhe za koju se luk pravio: da li je bio pravljen za borbu, za ceremonije ili jednostavno za lov. Zanimljivo je da su najbolji lukovi za ceremonije i

svečanosti pravljeni u gradovima Kanto i Yamato, a lukovi za borbe u gradu Kagoshima.

Poslije velike mongolske invazije na Japan u 12. stoljeću, gdje je Japan upoznao nove materijale od kojih su Mongoli pravili svoje, puno bolje lukove, počelo se bambusovo drvo take zamjenjivati trešnjinim i dudovim drvetom. Uglavnom, luk je do danas zadržao oblik sa dužinom od oko 2 metra. Ostali narodi svijeta odavno su se služili kraćim lukom jer je njim bilo lakše rukovati. Japan se nije htio odreći tog svog simbola pradavnih vremena i vještinu rukovanja lukom ove veličine zadržao je i razvio kao svoju specifičnost. Tako je zadržana i osnovna razlika između ove japanske vještine i vještine gađanja iz luka u drugim zemljama: japanski kyudoke drže luk prilikom odapinjanja strijele na donjoj trećini, a strijelu postavljaju sa desne strane luka. Postojalo je jako razvijeno zanatstvo u hramovima, gdje su izrađivane strijele po posebnim pravilima, koja su čuvana kao najstroža tajna. Jako je teško napraviti dobru strijelu. Potrebno je, prije svega, odabrati dobru bambusovu trsku od koje će se moći napraviti strijela. Takva trska ne smije biti sa čvorovima ili neravninama, tj. mora biti savršeno glatka. Biraju se trske stare oko tri godine, jer one imaju optimalnu elastičnost. One mlađe su meke, a starije od tri godine previše su krte. Zatim, trska mora biti idealne težine. Jako je teško naći dosta trski koje podliježu ovim kriterijima, a da su još slične težine. Kod izrade, vodilo se računa da strijela bude duga oko 81 cm. Postojao je običaj izrade specijalnih strijela kabu-ra-ya, koje su imale neku vrstu loptice na svom vrhu, koja je služila da se eliminiraju zvučni fijuci dok strijela leti zrakom, jer se vjerovalo da ti zvukovi privlače zle duhove. Na krajeve strijela se stavljalo perje sokola ili orla, koje je imalo svoje značenje: bijelo perje je imalo svrhu odagnati zle duhove tame. Prva strijela koja je odapinjana imala je bijela pera i ona je pravljen nešto duža od ostalih. Još je jedna specifičnost bila pri izradi ovih strijela: svaka od njih je bila duplo lakša na svom vrhu nego na dnu.

Vještina gađanja iz luka imala je dva aspekta: bila je sastavljena od vještine kyuyutsu – fizičkog treninga i shado – mentalnog treninga. Međutim, kad je kyuyutsu izgubio vezu sa svojim borbenim porijeklom, tradicija je bila tako jaka da je sačuvala kako originalnost izrade luka i strijele, tako i njihov izgled koji nije promijenjen od najranijih vremena u sada novoj vještini kyudo. Naravno, napravljene su neke izmjene u dekoraciji i vrsti materijala od kojih su pravljeni ova oružja, ali je svrha tome bila ta, da u vremenu uspostavljanja mira u Japanu luk i strijela budu statusni simbol samuraja, a ne više njihova ratna oprema.

Što se tiče opreme za kyudo, ona se sastoji od kyudo gi-a (gornji dio kimona) i hakame (hlača širokih nogavica). U kyudo vještini strijela se odapinje desnom rukom, dok se luk drži lijevom rukom, ali ne na sredini nego na donjoj trećini. Strijela se odapinje isključivo preko palca, a ne svim prstima i za to se nosi specijalna za to napravljena rukavica. Kyudo se vježba isključivo u zatvorenom prostoru, ali u Japanu postoje i specijalno napravljeni doji za kyudo koji imaju jedan pokretni zid, čijim se micanjem direktno izlazi na veliku zelenu ili pješčanu livadu. Cilj u koji se gađa bio je postavljen na livadi, a gađalo se iz zatvorenog dijela dojoa. U trenutku kada se odapinju strijele, sva energija je koncentrirana na donji dio trbuha, gdje je centar ravnoteže tijela. Sva duhovna snaga se potom projektira na cilj u koji se gađa i tek kada se kyudoka u potpunosti saživi sa metom, odnosno, odapne se strijela. U starom Japanu odapinjanje strijele za vrijeme kyudo demonstracije izvođeno je iz seiza položaja (klečeći stav), što je bilo izuzetno naporno. Stari kyudo majstori razvili su vještinu odapinjanja sa dvije strijele. Cilj kyudoa nije razvijanje mišića. Kada

se odapinje strijela tu se ne upotrebljava snaga. Naprotiv, mišići ruku i ramena su opuštteni. Zato, ratnik ne smije razmišljati o tome gdje će gađati i da bude opterećen strepnjom da li će pogoditi cilj. "On ne smije imati namjeru, jer će namjera vezati njegov duh i on neće gađati dobro", kaže stara japanska poslovice koja govori o ovoj vještini.

"Luk se nateže samo kada je neophodno, samo ako je cilj dostojan odapete strijele".

